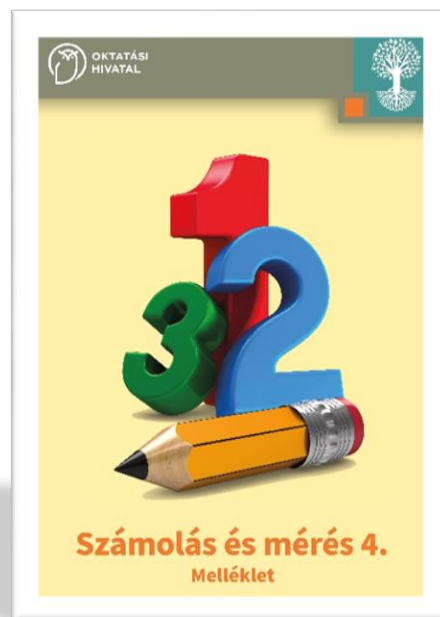

TANÁRI KÉZIKÖNYV

NT-98681 – ÁBRÁZOLÁS-ALAKÍTÁS 4.

A kézikönyv a Széchenyi 2020 Fejlesztési program Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programjának EFOP-3.2.2-VEKOP-15-2016-00001 számú, A köznevelés tartalmi szabályozóinak megfelelő tankönyvek, taneszközök fejlesztése és digitális tartalomfejlesztés című projektje keretében készült. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Szerző

Kárpáti-Mátyás Andrea

Szerkesztő

Korom Pál

Olvasószerkesztő

Németh Andrea

Sorozatterv, tipográfia

Takács Brigitta

Tördelés

Cseh Krisztina

© 1. kiadás, 2021

© Oktatási Hivatal

Raktári szám: NT-98681/K

Oktatási Hivatal

1055 Budapest, Szalay utca 10-14.

www.oktatas.hu

Felelős kiadó

Brassói Sándor mb. elnök

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TANKÖNYV KONCEPCIÓJÁNAK BEMUTATÁSA.....	4
2. A TANKÖNYV ÉS A LECKÉK SZERKEZETÉNEK BEMUTATÁSA.....	8
3. A LECKÉK FELDOLGOZÁSA	11
4. AJÁNLOTT SEGÉDANYAGOK, SZAKIRODALOM	27

1. A TANKÖNYV KONCEPCIÓJÁNAK BEMUTATÁSA

Bevezetés

Az ábrázolás-alakítás tantárgy 3–4. évfolyam tantervi egységének második részéhez tartozik a kézikönyv. Mivel a 3. és 4. osztályhoz tartozó gyűjtemény egy képzési egységet alkot, így a koncepció bemutatása a két kézikönyvben egységes.

A kézikönyv a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és a NAT 2020, valamint az érintett kerettantervek alapján készült.

Az ábrázolás-alakítás 4. tankönyv segédanyaga. Ötleteket nyújt az adott anyag feldolgozásához. Tanácsai mögött viszont az a felismerés áll, hogy a konkrét tevékenységi formákat és tennivalókat mindig a tanulók előismeretei, már megszerzett tapasztalatai, képességei, az órai szorgalmuk, kitartásuk és figyelmük, valamint motiváltságuk határozza meg. A csoportos munka mellett is fontos az egyéni igények és képességek figyelembevétele, az egyéni differenciálás. A tantárgy segíti, hogy a tanulók minél szélesebb körben szerezzenek tapasztalatokat különféle anyagokról, eszközökről, melyek az önkifejezésüket nonverbális-manuális úton tárgítják. A tantárgy lehetővé teszi, hogy a tanulók megismerjék az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközöket, képesek legyenek felismerni a művészeti értékeket, és fokozza a tanulók érdeklődését a művészetek iránt.

A tankönyv megfelelése a kerettantervi elvárásoknak

A tankönyv az egyéni bánásmód elvének megfelelően az alkotótevékenységeken keresztül biztosítja a tanulók személyiségének harmonikus fejlődését.

Többek között a tankönyv feladatainak a segítővel való közös megoldása során fejlődik a tanuló együttműködési képessége. A projekt munkák, a csoportos foglalkozások és az erőforrások közös használatának rendje segítenek a helyes közösségi magatartás kialakításában. Meg kell várni egymás tevékenységét, takarítanunk kell magunk után vagy a munkamegosztás nevében egymás után is, a használt eszközöket tisztogatás után vissza kell tenni a megfelelő helyükre, hogy más is használhassa. Ezen kis apró mindennapi gesztusok révén, a rendszeres másokra való odafigyelés mintájával a szociális készség is fejlődik.

A tankönyv feladatai sokrétűek, változatosak és érdekesek. Például a színezés koncentrációt igénylő, ismétlődő gyakorlása közé izgalmas színes feladatok kerülnek, melyek után jólesik akár a vonalon belül maradásra ügyelés is. A folyamatos motiváció és az érdeklődés fenntartásának igyekezete nem öncélú, hanem így valósul meg a jól működő funkciók fejlesztése és a hiányosan működő képességek korrekciója.

Az anyagok viselkedésének megfigyelési és megtapasztalási feladataival, a tevékenységek előzetes megterveztetésével és következetes kivitelezési igényével a tankönyv segít „minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és

elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel rendelkezés kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra”.

A tankönyv kiemelt figyelmet fordít a tanulók azon kompetenciáinak a fejlesztésére, amelyekre a tanulóknak az iskolai oktatás után szükségük lehet. Például: A tanuló erkölcsé fejlődik azáltal, hogy az ábrázolás-alakítás tevékenységkörrel egyre mélyebben meg tudja fogalmazni és ki tudja fejezni érzéseit, gondolatait. Az alkotótevékenység révén megismeri és meg is tudja jeleníteni a környezete számára a személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat. Az alkotói folyamat során megfelelően viselkedik, elfogadja környezetét, társait, és betartja a szabályokat (máskülönben az alkotás folyamata megszakad, amely a tantárgy személyessége és érdekessége, gyermekek számára vonzó volta miatt szinte csak valami komolyan veendő probléma miatt lehetséges. Ilyenkor érdemes a problémának utánajárni.) Az alkotási folyamat bizonyos mértékű kitérővel jár, az alkotó személy kockáztatja, hogy a külvilág megtudhat róla dolgokat, és így megbánthatja, vagy félreértik a közlési szándékát, rossz vélemény alakulhat ki róla stb.

A tanuló éppen a gyakorló alkotókritika-élményein keresztül válhat alkotást mélyen értékelő, nem bántó szándékú kritikussá. A fent említett okok miatt az alkotási folyamat belső feszültséggel jár, ennek a feszültségnek a rendszerszerű kezelése növeli az együttműködés, a megértés és a türelem képességét.

A tankönyv feladatainak egy része a vallási és nemzeti ünnepekre való készülődéssel, illetve az azokhoz tartozó gondolatok feldolgozásával foglalkozik. A tanórákon művészi eszközökkel megjelenő nemzeti öntudat és a hazafias nevelés által „a tanuló érdeklődik környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mértén bekapcsolódik az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan megismeri a szülőföld, a haza legfontosabb értékeit, megismeri környezetében előforduló szimbólumait.”

A tanuló az alkotási folyamat során döntések meghozatalára kényszerül, ráadásul sokszor végleges, nem megváltoztatható döntésekre – ha egy területet valamilyen színűre festett, akkor később azon már nem tud változtatni, hiába jön jobb ötlet, az a felület már olyan színű marad. Ezekért a döntésekért felelősséget kell vállalni, a munkát folytatni kell, különben a mű befejezetlen marad, nem születik meg (és valahol ez is egy döntés, amelyért a kudarcélmény súlyos „felelőssége” az ár).

A projekt- és csoportmunkák során a „tanuló megtapasztalja saját személyét, bekapcsolódik társas foglalkozásokba. Megtanulja a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat megteremteni környezetével, cselekedeteit kontrollálni, képes a kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan vagy segítséget kérve próbálja megoldani. Megtanul választani a lehetőségei közül, képessé válik korlátai felismerésére, megismeri az adekvát segítségkérés módszereit. Megismeri a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.”

A feladatok egy részénél, mint amilyen a nyári élmények feldolgozása, az anyák napi vagy karácsonyi készülődés, valamilyen ajándékkészítés során tudatosul a tanuló minél nagyobb önállóságú közreműködésének fontossága önmaga ellátásában, hogy ismerje a családi élet szerepeit, feladatait. Az alkotófolyamat során a tanuló óhatatlanul bensőséges viszonyba kerül a segítővel, így képességeihez mértén elfogadja és kéri a személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához.

Az ábrázolás-alakítás tantárgy műveletei kémiaiilag előállított festékekkel, gyurmákkal, többé-kevésbé veszélyes szűrő és vágó eszközökkel történnek, így a tanuló ezek használata során gyakorlati szinten megtanulja a veszélyes helyzetek felismerését és elkerülését. A tanuló megtanulja a keletkező hulladékok megfelelő kezelését is, alkalmazva például a szelektív hulladékkezelést, az újrafelhasználás és a hulladékhasznosítás gyakorlati technikáit.

A tanuló az alkotás során a munkatevékenységekhez hasonló módon dolgozik, kialakítja a megfelelő, minél kevesebb veszéllyel járó, a fényviszonyokat minél jobban kihasználó, a „szerszámokat” praktikus elrendező munkakörnyezetet, a mások munkájára is tekintettel levő, együttműködő „munkahelyi viszonyokat”. Megismeri önmaga képességeit, saját „erősségeit”, korlátait, így a feladatok elvégzése során a pályorientációban is jelentős segítséget kap.

Megfelelő segítői kommunikációval megismertethető a tanulóval a valóság, hogy az alkotói, különösen a művészi tevékenység igen költséges, különösen a jó minőségű eszközök, festékek, papírok nagyon drágák. Ennek elmagyarázása motiválttá teheti a tanulót a pazarlás elkerülésében, viszont a pazarlás lehetőségétől való túlzott félelem „a ló másik oldalára” küldheti az alkotási folyamatot, és a spórolás ürügyén a tanuló nem meri a jó minőségű anyagot használni, ezáltal inkább nem csinálja a feladatot, így olyan többletfelelősséget tehet a vállára, amelyet nem tud kezelni. Viszont a helyes arányok közös megtalálása során a tanuló megismeri a pénz fogalmát, tisztába kerül az ár és érték fogalmával. Megismerkedik a takarékoság, a pazarlás és a felesleges fogalmával. Képesé válik a saját tulajdonának felismerésére és megóvására. Nem lényegtelen erőforrás-gazdálkodási szempont az idővel való gazdálkodás. Egy mű létrehozása, az órai munka, a foglalkozások véges jellege rászorítja a tanulót az idő figyelésére. Ha kicsengettek, befejezetlen maradhat a mű!

A tanuló a képzelete által a valóságról egy virtuális állóképet valósít meg, mely modellezések során a tanulóban fokozatosan tudatosul a virtuális valóság és az élet közötti különbség.

A tankönyv felkelti a tanulóknál a megismeréshez és tanuláshoz való motivációt és a tanulók kíváncsiságát. Kialakul az igény a tanulóknál – az elsajátított kompetenciákra épülve – az ismeretszerzésre, az új információk befogadására, valamint új kompetenciák megszerzésére.

A tankönyv figyelembe veszi a középúlyos értelmi fogyatékos tanulók képzésében és nevelésében az egyénre szabottság fontosságát. Az egyéni tanrend kialakítását lehetővé teszi a tananyag egymástól független lapokra bontása, átcsoportosítása. Támogatja a pedagógusok

azon törekvését, hogy gyakorlatorientált, a mindennapi élet tevékenységeire felkészítő képzést valósítsanak meg, megalapozzák, elsajátíttassák és gyakoroltassák az életvezetési technikákat. A közös munkák során kialakul, illetve erősödik a személyiséggazdagító, önfogadásra és mások elfogadására toleráns magatartás. A foglalkozásokon teremtsünk olyan légkört, „amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva”.

Az ábrázolás-alakítás tantárgy – a kerettantervben felsorolt kompetenciák közül – jellegénél fogva elsősorban az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia fejlesztésébe tud bekapcsolódni, de komoly fejlesztési szerepvállalás jut a hatékony, önálló tanulás, a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, a szociális és állampolgári kompetencia, valamint az anyanyelvi kommunikáció kompetenciákban is.

A tankönyv támogatja a kerettantervben megfogalmazott egységesség és differenciálás elvet, mely szerint az életkori csoportokban történő fejlesztés megtartása mellett, a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodik az oktatás, a nevelés, a képzés és az értékelés. A tankönyv igyekszik megfelelni azon elvárásoknak is, hogy a tanítási folyamat sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó legyen. A tankönyv feladatai a tanulók életközegében fellelhető anyagokra, tárgyakra támaszkodnak. Az egyes tevékenységeket ismételteti, gyakoroltatja, egyik alapelve a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzés. A tankönyv feladatainál a fő hangsúly nem a műveltségátadáson van, hanem azon komplex képességek, készségek, kompetenciák kialakításán, amelyek elősegítik az alapvető fejlesztési célok megvalósítását.

A tankönyv támogatja a segítők azon törekvését, hogy a kiemelkedő jelentőségű érzelmi motivációra és a játékoságra támaszkodjanak. A feladatok figyelembe veszik azt a gyakorlati tény, hogy a tanulási képességben mutatkozó nagyfokú eltérések leküzdésére fontos a differenciált foglalkoztatás – egyéni és kiscsoportos formában is. A tankönyv számít a segítők folyamatos jelenlétére, támogatja azon törekvésüket, hogy az állandó ösztönzés, a cselekedtetés, a különböző tantárgyak közötti kapcsolódási pontok különböző szempontú megközelítése megerősödjön, megvalósuljon.

A taneszköz támogatja a következő, tanórán kívüli tevékenységeket is:

1. Tanulói kérés esetén házi feladat adását.
2. Egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokat, a károsodásból eredő nagyfokú lemaradások csökkentésére.
3. A tehetséggondozást az épen maradt részképességek fejlesztésére.
4. Az ábrázolás-alakítás tantárgy számára a kerettanterv szerint negyedikben heti két óra biztosított.

2. A TANKÖNYV ÉS A LECKÉK SZERKEZETÉNEK BEMUTATÁSA

Általános gondolatok

Az ábrázolás-alakítás tankönyvcsalád szerkezete egységes. Az adott évfolyamhoz tartozó tananyag különálló A4-es lapokon jelenik meg. A lapok egyik oldala színes ábrákat/képeket tartalmaz kevés szöveges instrukcióval, a másik oldala pedig az adott témához tartozó gyakorlatot tartalmazza halványzürke előnyomtatott vonalakkal. Mivel minden évfolyamhoz tartozik egy laponként használható tankönyv, a lapok nemcsak az oldalszámokat, hanem a tankönyv évfolyamát is tartalmazzák. Így a tankönyv lapjai használat után a megfelelő helyükre kerülhetnek vissza.

A tankönyv laponkénti szétszedhetőségének egyik előnye az összekötött tankönyvekkel szemben, hogy a különálló lap nem akar összecukódni; nem kell a közepét „levasalni”, nehogy becsukódjon; könnyű kitámasztani; az asztalra fektetve festhetünk, rajzolhatunk, ragaszthatunk rá. A tankönyv laponkénti szétszedhetőségének másik előnye, hogy a lapok átcsoportosításával a tanulók képzése személyre szabhatóvá válik. A személyre szabott lapsorrend esetén mindig a legfelsőket használjuk az adott foglalkozásra, és a foglalkozás végén alulra tesszük őket. Ez a módszer önmaga adminisztrálja, hogy az adott tanulóval hol tartunk, mely feladatok voltak már, és melyek következnek.

A lapokon található képsorozatok többfélék. Egy részük összefügg, egymás utáni sorrendben ábrázolja egy tevékenység lépéseit, más részük egymástól függetlenül jeleníti meg a tárgyalt tananyag egyes fontos elemeit. A képek alatti aláírások rövidek, logikailag szorosan kapcsolódnak a képhez, így könnyen értelmezhetőek.

A negyedikes tankönyv az ábrázolás-alakítás tantárgy kerettanterv által előírt mindegyik témakörét – a különböző anyagokból való formázást; az építést; a papír formálását, alakítását és a vizuális ábrázolást – érinti. Bevezeti a témakörökhöz tartozó fontosabb fogalmakat, készítet az eszközök használatára, így azok használatának elsajátítására motivál, gyakoroltat és előkészíti a második foglalkozásokat. A tankönyv, amint csak lehet, a fokozatosság és a tananyag egymásra épülésének elvét alkalmazza. A taneszköz gondolatmenete természetesen csak egy a lehetséges gondolatmenetek közül, így a tananyag a tanuló egyéniségére szabható, átalakítható, átrendezhető. Többek között ezt a lehetőséget is segíti a tankönyv lapokra bontása.

A tankönyv önálló lapokra „hullása” még egy kivételes tankönyvhasználati technikát is lehetővé tesz. A tankönyvi képekre saját képeket is ragaszthatunk, így a kész produktum képének helyére a tanuló alkotásának képét helyezhetjük, ezzel téve személyessé a tankönyvet, és örökítve meg az ő munkáját. (A diákok alkotásai sajnos nem az örökkévalóságnak készülnek, de az alkotások fényképei készülhetnek arra.) Egy másik pozitív hatás lehet, hogy ez a gesztus a tanuló munkájának rangját egy kicsit felemeli.

A technika arra is jó, hogy a lapon szereplő feladatot a lehetőségeinkhez vagy a tanuló érdeklődési irányába módosítsuk. Bár a tanulói életutak eltérőek, és eltérő mélységben

találkoztak már a tantárgyban használt eszközökkel és módszerekkel, a későbbi tanulási folyamat megkönnyítése érdekében a tankönyv egységesen veszi (ismétli) át előlről a szükséges tudnivalókat.

A foglalkozásokat úgy igyekeztünk összeállítani, hogy lehetőleg egy alkalommal elkészüljenek az alkotások, mert a befejezettség öröme újra és újra történő átélése komoly motiváció lehet. Fontos dolog az alkotás folyamatának átélése is, amikor több foglalkozás során fokozatosan fejlődik az alkotás, és egyszer csak elkészül. Hasznos, hogy a két manuális tevékenység között lehet tervezni, átgondolni a következő teendőket, kísérletezgetni, csakhogy az iskolai működés gyakran nem segíti ezt a folyamatot, mivel sokszor elmaradnak az órák, a nagyobb szünetek, nemzeti ünnepek miatt csak hetekkel később lesz a következő óra, és így az alkotási folyamat már megszakad. A mindennapi rutinban szerencsésebb, ha az alkalmankénti befejezettségre törekszünk.

Olyan munkákat terveztünk elvégeztetni a tanulókkal, amelyeknek kifejezetten van produktuma, amely látható, tapintható, véleményezhető. Ezeket az alkotásokat érdemes a többi tanulóval együtt kiállítani. Általában ajánlott az alkotásokat a tanulókkal közösen megbeszélni, mert egymás ötleteiből, hibáiból is tanulhatnak. Ilyenkor fontos, hogy mindenkit nyilvánosan megdicsérjünk, mert ha „mindenkit megdicsérnek, csak engem nem”, akkor az alapvetően negatív véleménynek minősül. Ha nem indokolt, nem a teljes alkotást kell megdicsérni, hiszen tanulói órákon ritkán születnek művészettörténetet megrengető remekművek, kultikus alkotások, ráadásul, ha átlátszó a nem jogos dicséret, akkor még az ellenkező hatást is keltheti. Inkább olyat kell mondani, ami vonatkozhat kicsi dologra is, csak igaz és előremutató legyen, például fejlődés történt a múltkori munkához képest, vagy ügyes volt a színválasztás, vagy kifejezetten szép a vonalvezetés vagy a stílus.

A megfelelő önbizalom kialakulásához és a reális, stabil, másokhoz viszonyított önértékelés fejlődéséhez mindenképpen szükség van pozitív visszacsatolásra és az osztálytársak pozitív megerősítésére. Vigyázni kell azonban a sztereotípiák kialakulásának veszélyeire: ha mindig ugyanazt a tulajdonságot dicsérjük, végül mindenki, még a tanuló saját maga is a dicsért tulajdonsággal azonosíthatja magát. Ezért érdemes a tanulót fejlődésének, változásának egész folyamatában figyelni, mivel nekik is lehetnek rosszabb hangulataik és nehezebb időszakaik.

Az alkotás alapvetően a belső énünk megnyilatkozása, az alkotó közösséget vállal az alkotásával, érzelmileg kötődik hozzá. Az alkotást érő kritika, még ha bizonyos szempontokból jogosnak is tűnhet, komoly kárt tehet az ehhez nem szokott, az alkotás folyamatában még kezdő tanuló lelkében, önértékelésében, alkotáshoz való viszonyában, egyáltalán a művészetekhez való viszonyában. Az erős, felelőtlenül megfogalmazott kritika fel nem dolgozható negatív érzéseket kelthet a tanulóban, amely agresszióhoz vagy kedvtelenséghez vezethet, ezáltal pont a tantárgy céljával ellenkező hatást válthat ki a tanulóból.

A digitális fényképezés világában a nagy mennyiségű alkotás kategorizált tárolása és megőrzése viszonylag egyszerűen megoldható, hiszen a tanulók munkái, az alkotási

folyamatok a foglalkozás alatt is rögzíthetők. Ha a fájlnevek, mappanevek tartalmazzák a tanuló nevét, a felvétel időpontját (esetleg tartalmát), akkor képböngészővel vagy fájlkezelővel hamar áttekinthetők és felhasználhatók.

Ennek előnyei a következők:

1. A képek akár nyolc tanéves viszonylatban mutathatják a tanuló fejlődését.
2. A csoport képeiből készített bemutatók meghitt pillanatokot nyújthatnak karácsonykor vagy év végén.
3. Nyilván a szülők számára is érdekes lehet a csoportról, a tanulókról, a produktumokról készült felvételek megtekintése.
4. A tanulói projektmunkákhoz ötletadó lehet a korábbi tanulói munkák képeinek megtekintése.
5. A produktumok akkor is megőrződnek a tanár számára, ha az eredetiket felhasználta az iskola, elkérte a szülő, vagy ajándéknak készültek.
6. Ezeken kívül még számtalan lehetőség akadhat a képek felhasználására, például szakmai publikáció, konzultáció stb.

3. A LECKÉK FELDOLGOZÁSA

A tankönyv az ábrázolás-alkítás tananyagot gyakorlati alapon dolgozza fel, éppen ezért, a nagyobb egységet meghatározó lapokon kívül, minden lap feladatok leírását, azok megvalósításának leírását vagy segédanyagokat tartalmaz azok megvalósításához. A lapok szerkezete egységes. Egyik oldalon színes képekkel támogatva írja le az elvégzendő feladatot, biztosítva a szükséges instrukciókat, másik oldalon pedig az adott témakörhöz tartozó készségfejlesztő feladat található szürke árnyalatos megjelenítéssel. Az oldalon a kék karikában található számozásból az első az évfolyamot mutatja, a második az adott évfolyamhoz tartozó tankönyvi oldalszámot. A kézikönyvnek ebben a fejezetében a lapokhoz tartozó feladatok egy-egy lehetséges felhasználási módját mutatjuk be, alkalmanként kitérve az ajánlott foglalkoztatási formára is, ami lehet egyéni munka, csoportmunka, páros munka stb.

4/3 Formázások különböző anyagokból

Beszélgessünk a tanulókkal az elkövetkező feladatokról! A képek alapján beszéljük meg a homokvár építésével kapcsolatos élményeket, ismereteket! Beszélgessünk a gombokról, azok funkciójáról. Hol található gombok, és van-e a tanulóknak gombokkal rendelkező inge, kabátja. Az egyik téma lehet a tészta készítése is. A beszélgetés közben érdemes manuális tevékenységet is végezni, például rajzokat készíteni vagy gyurmázni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/4 Homokvár színező

A színezés előtt rajzolják át a tanulók a vonalakat! Ügyeljünk arra, hogy a tanulók reális színeket használjanak!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/5 Só-liszt gyurma készítése 1.

A feladat a 7. feladatlapon folytatódik. A feladatlapon a só-liszt gyurma készítésének egyik módja látható. A tanulókkal közösen készítsünk megfelelő mennyiségű gyurmát!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/6 Torta (összekötő)

A torta vonalait a pontok segítségével kötjük össze. Színezzék ki a tanulók a vonalak összekötése után a tortát. Megbeszélhetjük, hogy milyen színű lenne a torta, ha citromtorta lenne, ha csokitorta lenne, ha málnatorta lenne.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/7 Só-liszt gyurma készítése 2.

Az 5. feladatlap folytatása. A só-liszt gyurmát ételszínezővel ki is színezhajtuk. A kész gyurmával készíthetünk kis golyókat vagy kisebb figurákat.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/8 Képkirakó

Vágjuk ki az 1. melléklet képeit. A színes képeket illesszék a tanulók a feladatlap megfelelő részére.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/9 Gyurmaember

Ajánlott a gyurmaember megfelelő részeinek előzetes kigyúrása. A pálcákat a tanulókkal együtt vágjuk méretre. Ők mondják meg, milyen hosszú legyen, és a tanár vágja le méretre.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/10 Testrészek

Mindenképpen ellenőrizzük, hogy a tanulók jól végezték el a feladatot. Beszéljük meg a testrészek nevét, és hogy hol helyezkednek el a testen.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/11 Gyurmamedálok

Összetartozó színű gyurmákból készítsünk hosszú gyurmahengert! A gyurmaszálakat tekerjük össze. Így alakul a medál. A gyurmatekerceket ki is állathatjuk, kötélre fűzhetjük.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/12 Csigarajzoló

Húzassuk át a tanulókkal többször is a vonalakat, majd színezzék ki a csigaházat. A csigaház lehet többszínű is. A színezéshez használhatnak festéket is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/13 Papírfajták – anyagismeret

A papírfajták tanulmányozásához lehet tapintós játékot is játszani. Kétféle papírt nyitott szemmel tanulmányoznak a tanulók, majd csukott szemmel tapintással meg kell állapítani, hogy melyik van a kezükben.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/14 A repülő útja

A tanulók húzzák át a repülő útjának vonalait különböző színnel. A vonalakat fel lehet úgy is fogni, hogy az a repülő kondenzcsíkja. A repülőket ki is színezhetik. Érdeemes hasonló repülőket keresni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/15 Bárány

A 16. oldalon található báránnyal dolgozunk. Segítsünk a tanulóknak papírcsíkokat vágni és összetekercselni azokat. Az összetekercselt papírok felragasztása sem egyszerű.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/16 Bárány mintalap

A 15. laphoz tartozó bárány rajza.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/17 Virágültetés 1.

A 19. lapon folytatódik a feladat. A virág ültetéséhez a virágföld alját érdemes a sok fehér gyurmával kitömni, és csak vékony fekete gyurmaréteget rátenni. A virágcserepet a vékonyra gyúrt gyurmafonal kilapogatásával kaphatjuk meg. Ezeket tekerjük a „virágföld” köré.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/18 Virág (kirakó)

A 2. színes mellékletet vágjuk fel, és a tanulók illesszék rá a lapon található szürkeárnyalatos képre. Mindenképpen ellenőrizzük a megoldást, és együtt javítsuk ki a tanulókkal az esetleges hibát!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/19 Virágültetés 2.

A 17. munkalap folytatása. A virág szára nem elég erős, ha csak gyurmából készül; hogy megtartsa a virágfejet, ezért pálcák köré csavarjuk a zöld gyurmat. A pálca már megáll a földben, és megtartja a virágfejet is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/20 Virág színező

A feladat a megszokott színezési gyakorlat. Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a vonalon belül maradjanak, és viszonylag egyenletes legyen a színezés.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/21 Gyöngyfűzés alufóliából

Az alufóliacsíkokat sodorjuk össze, majd lapogassuk ki. Így vastag és erős alufóliacsíkokat kapunk. Ezeket tekerjük fel egy hurkapálcára. A pálcá végére rögzítsük a kötelet. A pálcáról a jó sorrendben feltekercselt szemeket ráhúzzuk a kötélre. Kész a nyaklánc.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/22 Nyaklánc színező

A feladat a megszokott színezési gyakorlat. Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a vonalon belül maradjanak, és viszonylag egyenletes legyen a színezés.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/23 Építés

A képek alapján beszéljünk a tanulókkal az elkövetkező feladatokról. Az építés művelete tágabb értelmű, mint az építkezés. A hóembert, a karriert, a csapatot is építjük.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/24 Hóemberrajzoló

A hóember fontosabb részeit kell berajzolni a képbe. Szemet, száját, orrot, sálat, gombokat. Esetleg még a seprű is kiállhat a kezéből.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/25 Hógömb 1.

A feladatlap a 27. oldalon folytatódik. A hógömb házi előállításához sokat kell ragasztani, ezért mindenképpen folyamatosan figyeljük a tanulók munkáját, és elakadás esetén azonnal segítsünk a ragasztásban. A képsorok pontosan jelzik a tennivalókat.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/26 Hógömb színező

A hógömb színezésénél ügyeljenek a diákok arra, hogy a vonalon belül maradjanak, és lehetőleg egy felületen egyenletes legyen a színezés. A ceruzát ne nyomják rá erősen a papírra!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/27 Hógömb 2.

A 25. feladatlap folytatása. A víz nem lett csírátlanítva a gömb lezárása előtt. Ha egyszer lezártuk, akkor többet ne nyissuk meg a hógömböt!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/28 Hógömbrajzoló

A feladat megoldása előtt érdemes több hógömböt is megnézni és kipróbálni. Azt is ajánlott megbeszélni, hogyan működik. A „hópelyhek” kicsit nagyobb sűrűségűek, mint a víz sűrűsége, ezért felrázás után lassan süllyednek le.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/29 Pálcikakirakás

A tanulók rakják ki a pálcikákból a feladatlapon látható képeket! Amikor ezzel végeztek, maguk is kitalálhatnak ábrázolandó képeket, amelyeket aztán ki is raknak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/30 Pálcikakirakás (mintalap)

A pálcikákat pontosan illesszék a tanulók a lapon látható vonalakra. Beszéljük meg a tanulókkal, hogy milyen alakzatok láthatók a lapon.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/31 Minták magokból

A feladat többféle szárított babból készül. Segítsük a tanulóknak kiválasztani és összeilleszteni a babszemeket! A feladat elvégzése után a tanulók saját mintázatokat is kialakíthatnak a babszemekből. Esetleg feladatokat adhatnak egymásnak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/32 Gesztenyelevél színező

A tanulók ügyeljenek arra, hogy színezés közben ne lépjenek ki a színezendő felületről, és a színezett felület egyenletes legyen!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/33 Gömbökből tálka készítése 1.

A feladat a 35. lapon folytatódik. A fólia nagyon fontos része a munkának, mert segítségével tudjuk kiszedni a tálból a kész művet.

A nagyszámú golyó előállításában mi magunk is segítsünk a tanulóknak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/34 Virágpárosító

Nehéz megtalálni az egyforma virágokat, mivel csak a szirmok elhelyezkedését kell figyelni. Segítsünk a tanulóknak az azonosításban, és csak azután színezzék ki az egyformákat, mert nehéz a színezést kiradírozni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/35 Gömbökből tálka készítése 2.

A feladat a 33. lap folytatása. A gyurmagömböket a tálhoz kell lapogatni. A lapogatás nagy figyelmet igényel, érdemes a tanulók munkáját ellenőrizni, és megbeszélni, hogy hol kellene még lapogatni. Ha lyuk keletkezik itt-ott, akkor abba helyezzünk gyurmagolyót, és úgy tömjük be! A tálkát a fóliával emelhetjük ki az üvegtálból!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/36 Kedvenc ételed

Beszéljük meg a tanulókkal, hogy mi a kedvenc ételük. Az interneten keressünk a kedvenc ételről néhány fényképet. Az egyik fényképet akár hagyhatjuk mintaként a monitoron. Ha a diák fejből szeretne rajzolni, természetesen azt is engedjük.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/37 Gyurmakép

A gyurmakép előállítása tulajdonképpen a gyurma kilapogatásával egy nagyobb foltot hoz létre a lapon. A folt felületének hullámossága biztosítja a kép térbeliségét. Minél vastagabb a gyurmafolt, annál térbelibb. Érdemes olyan témát választani a képnek, amely nagy színfoltokat tartalmaz.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/38 Színes vonalak

Ügyeljünk arra, hogy a tanulók tényleg többféle színt használjanak, és a ceruzával ne nagyon hagyják el a vonalakat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/39 Montázs készítése

A montázkészítéshez kérjük meg a szülőket, hogy hozzanak színes magazinokat, amelyekben sok fénykép található. Ezekből a fényképekből válogassanak a tanulók. Mind a tervezésnél, mind a vágásnál, összeillesztésnél és ragasztásnál segítsük a tanulók munkáját, de csak szükséges mértékben avatkozzunk közbe.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/40 Emberrajzoló

Fekete ceruzával rajzolják meg a tanulók a gyerektesteket. Majd a testformákat színezzék ki!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/41 Tavaszi koszorú

A papírcsíkokat párosával kell kivágni, mivel két papírcsíkból lesz egy szív. Sok szívet készítsünk, mert több koszorút is készíthetünk.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/42 Szívben a család

A szívbe fekete ceruzával rajzolja be a tanuló a családtagok fejét. A fejek berajzolása után színezzé is ki őket. A szívek kivágása után albumba rendezhetjük.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/43 Ajtó

Beszélgessünk a tanulókkal az ajtók szerepéről. Mi az ajtó, vagy mit nevezünk inkább kapunak? A képen látható bejárati nyílászárók közül melyik az ajtó és melyik a kapu? Meséljék el, hogy hány ajtó van otthon vagy az iskolában. Le is rajzolhatják, milyen bejárati ajtót szeretnének.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/44 Szobakirakó

Vágjuk ki a 3., a 4. és az 5. melléklet képeit, majd rakják a tanulók azokat a feladatlap képére a megfelelő helyre! Mindenképpen ellenőrizzük, hogy a tanulók jó helyre illesztették-e a képeket.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/45 Ablak

Beszélgessünk a tanulókkal az ablakok szerepéről. Mire való az ablak, miért használunk ablakot? A képen látható ablakok közül melyik tetszik a legjobban? Mesélik el, hogy hány ablak van otthon vagy az iskolában. Le is rajzolhatják, milyen különleges ablakot láttak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/46 Ablakból látva

Előbb fekete ceruzával rajzolják le a tanulók a látnivaló körvonalait, majd színezzék ki! Ha nincs a tanulóknak ötletük, akkor vezessük rá őket valami kellemes természeti témájú látnivalóra.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/47 Tető

Beszélgessünk a tanulókkal a tetőkről. Miért készítenek a házaknak tetőt az emberek? Milyen tető van otthon? Mivel szokták a tetőt lefedni? Beszélgessünk a képeken látható tetőkről is! A tanulók rajzoljanak néhány háztetőt. Esetleg egy falusi utcát vagy egy tanyasi komplexumot.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/48 Ház színező

Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a vonalon belül maradjanak, és egyenes legyen a színezett felület színezése.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/49 Épület papírhengerből 1.

A feladatlapot az 51-es feladatlap folytatja. Az építők sokáig nem tudtak nagy távolságokat áthidalni, ezért oszlopokat iktattak közbe – minél nagyobb lefedett tér létrehozása érdekében. A papírgurigák gyakorlatilag az oszlopokat helyettesítik. Az építkezés előtt érdemes az átívelést kipróbálni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/50 Dinó színező

Beszéljük meg, hogy a dinoszauruszoknak milyen színük lehetett. Most lehet alkalmazni a vonalon felüli vegyes színezést.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/51 Épület papírhengerből 2.

A feladatlap a 49-es feladatlap folytatása. A ragasztásnál segítsünk a tanulóknak, mert nagyon vékony a guriga vastagsága, így keskeny a ragasztható felület.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/52 Dinófióka színező

Beszéljük meg, hogy a dinoszauruszoknak milyen színük lehetett. Most lehet alkalmazni a vonalon felüli vegyes színezést.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/53 Papír formálása, alakítása

A képek kapcsán beszéljünk a tanulókkal a következő tananyag rész feladatairól. A papírmozaik-készítésről, a papírházkészítésről és a papír gyakorlati alkalmazásáról.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/54 Négyzetes kirakó

Vágjuk ki a 6. melléklet képeit, és a tanulók illesszék be azokat a megfelelő méretű téglalapokba! Mindenképpen ellenőrizzük!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/55 Anyák napi csokor 1.

A feladatlap feladatait az 57-es feladatlap folytatja. A varrótű használata nagyon veszélyes lehet, mert a megsúrt felület másik oldalán nem látjuk a tartó kezünket, és könnyen megsúrhathatjuk azt. Másrészt visszafelé szúrásnál nem látjuk a gomblyukat, így azt nehéz eltalálni. Válasszunk nagy lyukú gombokat, és a visszaszúrást esetleg a tanár csinálja, ne a diák.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/56 Virágcsokor színező

Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a vonalon belül maradjanak, és egyenletes legyen a színezett felület színezése.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/57 Anyák napi csokor 2.

A feladatlap az 55. feladatlap folytatása. A fonal ragasztása során óhatatlanul ragasztós lesz a tanulók keze. Mindenképpen távolítsuk el a ragasztót a kezükről!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/58 Gombpárosító

Mindenképpen ellenőrizzük a színezés előtt, hogy a tanuló megtalálta-e az egyformákat, mert utólag már nehéz eltüntetni a színezést!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/59 Piros szegfű 1.

A feladat a 61. lapon folytatódik. A többrétegű szalvéta egyenes vágása nem könnyű feladat. Segítsünk a tanulóknak! A szalvéta összefogása és hajtogatása szintén nehezebb művelet. A zseníliaadrót hajtogatása először kerül elő.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/60 Macis színező

A tanulók ügyeljenek arra, hogy a vonalon maradjon a ceruza. A kihúzás után a színezés vonalon belül maradjon, és lehetőleg egyenletes legyen!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/61 Piros szegfű 2.

A feladatlap az 59. feladatlap folytatása. A szegfű fejének szabdalása örömteli, de veszélyes feladat. Irányítsuk a tanulókat! A zseníliaadrót betekerése papírral szintén nehéz művelet, segítsünk a tanulóknak!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/62 Nyuszi színező

Ügyeljünk arra, hogy a színek helyesek legyenek! (Például a nyuszi ne legyen lila!) A virágokat lehetőleg minél több színnel színezzék a diákok!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/63 Mozaikkép

A tanulók vágják fel a papírszemcséket. A sokféle papírcsempével készítsük el az ábrákon lévő mozaikképeket! Ragasztással rögzíthetjük is a megtervezett képeket!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/64 A nap és a szél (mese)

A feladat a meseillusztrációt gyakoroltatja. Egyszerűbb esetben elegendő csak a kész illusztrációkat kiszínezni, bonyolultabb esetben a tanulók rajzolhatnak a szöveg alapján saját illusztrációkat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/65 Tulipános kártya 1.

A feladat a 67. oldalon folytatódik. A feladat lényege, hogy a sárga lap kivágott részein átlátszik a mögötte lévő piros lap, és ez jelenti a színezést. A minta létrehozása miatt a sárga lapot harmonikaszerűen összehajtogatjuk. A többszörös vastagság miatt nagyon nehéz a mintalyukak kivágása. Ezért mindenképpen segítsünk a diákoknak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/66 Szélforgó színező

Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a színezés során a vonalon belül maradjanak, és minél egyenletesebb legyen a felületek színezése!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/67 Tulipános kártya 2.

A feladatlap a 65. feladatlap folytatása. A piros lapot ugyanúgy kell hajtogatni, mint a sárgát. Ha összeragasztjuk a két lapot, akkor ügyeljünk arra, hogy a lyukakon ne látszódjon át a ragasztó!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/68 Népi minta színező

Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a színezés során a vonalon belül maradjanak, és minél egyenletesebb legyen a felületek színezése!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/69 Kép készítése kivágott formákból

Érdeemes minél többféle tárgyat körberajzolni és kartonlapból kivágni. A kivágott formákból aztán hozzunk létre képeket! Ha kész van, fényképezzük le. Ha valamely elem hiányzik, akkor azt pótoljuk!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/70 Tojás színező

Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a színezés során a vonalon belül maradjanak, és minél egyenletesebb legyen a felületek színezése! A tanulók lehetőleg minél több színt használjanak!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/71 Karácsonyi szalvéta hajtogatása

Érdeemes több szalvétát készíteni. A munkafázisokat kioszthatjuk több tanuló között. Mindenki csak egy fázist csinál, aztán csere; vagy egy tanulóval minden fázist megcsinálni, és aztán több szalvétát hajtogatni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/72 Karácsonyfa-díszítő

Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a színezés során a vonalon belül maradjanak, és minél egyenletesebb legyen a felületek színezése! Minél többféle díszet rajzoljanak a tanulók. Lehet gömböt, lámpát, szalagot stb. rajzolni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/73 Kígyó hajtogatása 1.

A feladat a 75. feladatlapon folytatódik. A feladatlap a tervrajzok, építési útmutatók, használati utasítások nyomdokait követi. A tanulók kövessék a képen látható utasításokat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/74 Kígyó színező

Ügyeljünk arra, hogy a tanulók a színezés során a vonalon belül maradjanak, és minél egyenletesebb legyen a felületek színezése!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/75 Kígyó hajtogatása 2.

A feladatlap a 73. feladatlap folytatása. A lap a tervrajzok, építési útmutatók, használati utasítások nyomdokait követi. A tanulók kövessék a képen látható utasításokat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/76 Kígyórajzoló

A kígyó vonalait ki kell egészíteni. Ügyeljünk arra, hogy a pótoltt vonalak azonos vastagságúak legyenek a mintavonalakkal! A kígyó teste lehet mintás, mint a viperaké vagy a pitonoké. De lehet vízisikló szerűen egyszínű is. A kígyók testének pikkelyességét is feltüntethetjük.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/77 Papírszövés

Papírszövő készlet kapható is, de ennél praktikusabb és élvezetesebb a feladat elvégzése, mivel vastagabb csíkokat vágathatunk. A vastagabb csíkokba vastagabb papírszalakat szőhetünk. A szövés során a részekbe nem könnyű bevezetni a szalakat. Mutassuk meg a tanulóknak, hogy mi hogyan csináljuk. A következő szál lehet ellentétes szövésű, de nem muszáj ragaszkodni a váltott szövéshez.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/78 Foltrajzoló

Beszéljük meg a tanulókkal, hogy mi a különbség a feladatlapon látható foltok között. Egy másik papírra készítsék el az egyes foltokat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/79 Vizuális ábrázolás

A képek alapján beszéljük meg a tanulókkal a következő időszak feladatait. Készítsük fel őket az elkövetkező műveletekre, ismételjük át az eddig tanult és szerzett képességeket!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/80 Lepke színező

A lepke színezésénél lehet például az a cél, hogy minél színesebb legyen a lepke, vagy egy szín árnyalatait használhatjuk. Lemondhatunk a szimmetrikus színezésről is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/81 Virágos rét

A virágos rét festésének újdonsága, hogy a festéket a tanulók az ujjukkal viszik fel a papírra. Mivel minden színt ujjal visznek fel, a színkeveredés elkerülése végett vagy más-más ujjat használnak a különböző színekhez, vagy rendszeresen megtisztítják ujjukat. Mind a két festési módhoz fel kell készülni a megfelelő tisztítóeszközökkel.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/82 Virág színező

A színezőnél ügyeljünk arra, hogy a tanulók színesceruza-választása megfelelő legyen, és a színezés a vonalakon belül maradjon. Érdeemes ügyelni a színezés egyenletességére is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/83 Panda gyurmából

A pandamaci fejét és testét viszonylag egyszerű megformázni. A probléma a kisebb foltok létrehozása. Így a panda pocakjának fehérjét kilapogatni és feltapasztani a testre. Hasonlóan nehéz, komoly pontosságot igényel a szem, a száj és az orr kialakítása. Ezeknél a részeknél feltétlenül segítsünk a tanulóknak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/84 Pandamaci-rajzoló

A maci testének rajzolásához is sok ügyesség kell, mivel a maci fehér részeit a papír fehér részeinek fedetlenül hagyásával alakítják ki.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/85 Nemzeti színű dísz

A dísz kialakításához összetett műveleteket kell végezni. A tanulók több süteményespapírt fessenek be zöldre. Több piros korongot vágjanak ki, és több díszet ragasszanak össze.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/86 Útvesztő

Az út megkereséséhez vegyék figyelembe a tanulók a kitakarás technikáját. A kereszteződéseknél melyik út vezet felül, illetve halad alul. Az út megkeresése után színezzék ki a tanulók a tárgyakat és az állatokat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/87 Tavasz

A foglalkozás témája a tavasz, a tavasszal kapcsolatos események, élmények. A foglalkozás produktuma egy vagy több rajz. A rajzok elkészítéséhez beszéljük meg a tanulókkal, hogy mit látnak a munkalapon található képeken, melyik kapcsán jut eszükbe egy személyes pozitív élmény. Akár lehet egy könyv kapcsán felmerülő élmény is.

A rajzokból készíthetünk kiállítást is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/88 Lepkerajzoló

A lepkéknél a vonalak kihúzása fontos. A tanulók ügyeljenek arra, hogy minél kevesebbszer emeljék fel a ceruzát az egyes vonalak meghúzásakor. A többszörös vonalhúzás is fontos lehet. A vonalak meghúzása után színezzék ki a tanulók a lepkéket!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/89 Nyár

A foglalkozás témája a nyár, a nyárral kapcsolatos események, élmények. A foglalkozás produktuma egy vagy több rajz. A rajzok elkészítéséhez beszéljük meg a tanulókkal, hogy mit látnak a munkalapon található képeken, melyik kapcsán jut eszükbe egy személyes pozitív élmény. Lehet akár egy könyv kapcsán felmerülő élmény is. A rajzokból készíthetünk kiállítást is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/90 Nyári színező

A színező kiszínezéséhez a nyár színeit használják a tanulók. Érdeemes megbeszélni velük a képen látható, nyárral kapcsolatos sztereotípiákat. Kóktél, strand homokja, pálmafa stb.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/91 Ősz

A foglalkozás témája az őszt, az ősszel kapcsolatos események, élmények. A foglalkozás produktuma egy vagy több rajz. A rajzok elkészítéséhez beszéljük meg a tanulókkal, hogy mit látnak a munkalapon található képeken, melyik kapcsán jut eszükbe egy személyes pozitív élmény. Akár lehet egy könyv kapcsán felmerülő, vagy egy őszi esemény kapcsán felmerülő élmény is.

A rajzokból készíthetünk kiállítást is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/92 Ruhadarab-kereső

Ellenőrizzük a tanulók megoldását. Beszéljük meg velük, hogy melyik ruhadarab micsoda és milyen célt szolgál. Elmondhatják, hogy nekik milyen ruhadarabjaik vannak, és milyeneket szeretnének.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/93 Tél

A foglalkozás témája a tél, a téellel kapcsolatos események, élmények. A foglalkozás produktuma egy vagy több rajz. A rajzok elkészítéséhez beszéljük meg a tanulókkal, hogy mit látnak a munkalapon található képeken, melyik kapcsán jut eszükbe egy személyes pozitív élmény. Lehet akár egy könyv kapcsán felmerülő élmény is. A rajzokból készíthetünk kiállítást is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

4/94 Karácsonyi színező

A színezőnél ügyeljünk arra, hogy a tanulók a vonalon belül maradjanak, és a színezés egyenletes legyen. De ezen a képen lehetnek foltos felületek is, pl. a gyerekek arcára lehet pír felvinni, a fenyőfa ágai is lehetnek vegyes színűek.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

Forráslista:

- NT-98681 raktári számú Ábrázolás-alakítás 4.
- Ábrázolás-alakítás 3. és a gyűjteményhez tartozó tanítói kézikönyv

4. AJÁNLOTT SEGÉDANYAGOK, SZAKIRODALOM

Internetes források

- Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára:
<https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek>
Utolsó letöltés dátuma: 2021. 03. 23.
- Ábrázolás-alkítás – Kerettanterv:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/kozepsulyos_sni_1_8
Utolsó letöltés dátuma: 2021. 03. 23.
- Értelmileg akadályozott tanulók általános iskolai tanterve:
www.nefmi.gov.hu/...kerettantervek...2/tanterv_barcsi_altalanos_iskola_msword.rtf
Utolsó letöltés dátuma: 2019.08.23.
- Kerettanterv a sajátos nevelési igényű tanulók számára:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok
(Utolsó letöltés: 2021. 03. 21.)

Szaktárgyszertani könyvek

- Eckhardt Éva: *A színjátszás lehetőségei a konduktív pedagógia rendszerében.* Takács Etel Pedagógiai Alapítvány, 2008
- Gordosné Szabó Anna: *Gyógyító pedagógia.* Medicina Könyvkiadó, 2012
- Győri Miklós – Billedi Katalin: *Atipikus diákok, segítő appok, tudományos evidenciák.* ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, 2018
- Heacox, Diane: *Differenciálás a tanításban, tanulásban.* Szabad Iskolakert Alapítvány, 2006
- Huba Judit: *A pszichomotoros fejlesztés gyakorlati kézikönyve.* Logopédia, 2010
- Lukács Józsefné: *A részképességek játékos fejlesztése az óvodában.* Flaccus Kiadó, 2019
- M. Tamás Márta: *Fejlesztő pedagógia.* ELTE Eötvös Kiadó, 2009
- Rosta Katalin: *Add a kezed! (A korai fejlesztés és speciális óvodai nevelés programja)* Logopédia Kiadó, 2006
- Tölgyszéky Papp Gyuláné: *A tanulási nehézségek kezelése.* Logopédia Kiadó, 2006

Szakmódszertani folyóiratok

- Pedagógusképzés
- Módszertani lapok. Speciális pedagógia
- Csodaceruza
- Csengőszó – módszertani folyóirat tanítóknak

Internetes gyakorlatközösségek, fórumok

- <https://sni.lap.hu/> (Utolsó letöltés: 2021. 03. 23.)
- <https://szuloihang.hu/> (Utolsó letöltés: 2021. 03. 23.)
- <https://www.csaladinet.hu/> (Utolsó letöltés: 2021. 03. 23.)